

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Livăroi Dumitru Xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în s. Xxx r-nul Xxx

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 31.10.2017 – până la 05.04.2018

instanța de apel:

de la 19.04.2018 – până la 14.06.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 07.08.2018 – până la 31.10.2018

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul sediul Central din 05 aprilie 2018, Livăroi Dumitru Xxx, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, la amendă în mărime de 600 unități convenționale, ceea ce constituie 30.000 lei.

A fost respinsă cererea procurorului privind încasarea de la Livăroi Dumitru a cheltuielilor judiciare suportate de stat în cadrul urmăririi penale.

2. Potrivit sentinței s-a constatat, că Livăroi D. având scopul confecționării, deținerii și folosirii unor documente oficiale false, de importanță deosebită, ce acordă drepturi, acționând de comun acord cu alte persoane, la o dată nestabilă, în luna martie 2016, a transmis unor persoane neidentificate, o fotografie și datele personale din actele sale de identitate, inclusiv suma de 100 euro în scopul confecționării permisului de conducere, apoi a primit de la persoane neidentificate, permisul de conducere al României, cu categoriile BE, CE, DE nr. G29658045L, eliberat la 03.11.2009, perfectat pe numele său, pe care l-a utilizat la data de 15 august 2017, aproximativ la ora 08:40, la punctul de trecere a frontierei de stat „Cahul-Oancea” pe sensul de ieșire din Republica Moldova, conducând automobilul

de model „VW Pasat” înmatriculat în România cu număr de înmatriculare XXX și care a fost depistat și ridicat de colaboratorii poliției de frontieră.

Conform raportului de expertiză nr. 470/485 din 11.10.2017 s-a constatat că, blancheta permisului de conducere al României cu seria și nr. G29658045L eliberat la data de 03.11.2009 pe numele lui Livăroi Dumitru, este confecționată din plastic, laminată pe ambele părți, cu elemente fluorescente în raze UV, cu folosirea imprimantei cu jet de cerneală-plasa de fond, fotografia și textele, nu la întreprinderea poligrafică specializată în confecționarea blanchetelor de documente.

Conținutul inițial în blancheta permisului de conducere al României cu nr. G29658045L, eliberat la data de 03.11.2009, pe numele lui Livăroi Dumitru, nu a fost modificat. Imaginea facială din permisul de conducere al României cu nr. G29658045L, eliberat la data de 03.11.2009, pe numele lui Livăroi Dumitru și imaginea facială a acestuia obținută din RSP al Republicii Moldova, reprezintă una și aceeași persoană.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului, Livăroi D., a fost calificată *de drept* în baza art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal – deținerea, folosirea, documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, săvârșite referitor la un document de importanță deosebită, de 2 sau mai multe persoane.

3. Sentința a fost atacată la data de 13 aprilie 2018 cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, cu stabilirea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale și încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală de 5.640 lei din contul inculpatului în beneficiul statului.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- la materialele dosarului a fost anexată informația prin care se confirmă că, pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. 370 din 24.08.2017 și raportului de expertiză nr. 470/485 din 11.10.2017, cheltuielile constituie 5.640 lei;

- argumentele instanței prin care a motivat refuzul de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat, precum că statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei nu sunt plauzibile, în situația în care statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni de procedură legale vinovăția persoanei și prin asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare;

- instanța de judecată refuzând de a fi încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului, nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 iunie 2018, a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procuror și menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, încadrarea juridică a faptei comise și vinovăția inculpatului nu a fost contestată.

Totodată, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect a stabilit situația

de fapt și de drept, și întemeiat l-a recunoscut pe Livăroi D. în cadrul ședinței de judecată, culpabil de comiterea faptei imputate, infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b), c) Cod penal, fiindu-i stabilită cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală o pedeapsă echitabilă în baza probelor administrate în cauză, apreciate în mod corespunzător.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, procurorul critică hotărârea primei instanțe doar asupra neîncasării din contul inculpatului a plății cheltuielilor judiciare în mărime de 5.640 lei, pentru efectuarea expertizei tehnico-științifice nr. 370 din 24 august 2017, în sumă de 390 lei și raportul de expertiză nr. 470/485 din 11 octombrie 2017, în sumă de 5.250 lei.

Drept urmare a criticilor invocate de procuror, instanța de apel a notat că, în cazurile când expertiza este dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei sunt achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Deci, la caz se reține că, efectuarea expertizelor în prezenta cauză au fost dispuse de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor ce confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerea persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.

Mai mult, potrivit art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68 din 14.04.2016 (M.O. nr. 157-162/316 din 10.06.2016), în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală.

În această ordine de idei, instanța de apel a constatat faptul că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statutului.

Instanța de apel a menționat că, urmărirea penală a început la data de 04 septembrie 2017, respectiv acțiunile procedurale pentru care se solicită încasarea cheltuielilor de judecată au fost petrecute până la data de 24 octombrie 2017. Prin urmare, în acest răstimp, în legislația procesual penală nu au survenit modificări ce ar permite admiterea cererii procurorului de a încasa de la inculpat cheltuielile de judecată, iar practica uniform aplicată de către instanțele judecătorești naționale de toate nivelele determină necesitatea respingerii cerințelor înaintate de către procuror.

Respectiv, argumentele procurorului, precum că statul pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli ce urmează a fi recuperate din contul inculpatului, au fost respinse ca neîntemeiate.

Cît privește argumentul procurorului că, reieșind din art. 229 Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga inculpatul să recupereze cheltuielile judiciare, este neîntemeiat, deoarece efectuarea expertizelor în cauză ține de

administrarea probatoriului și formularea învinuirii, iar în lipsa unei astfel de expertize procurorul ar fi fost în imposibilitate să încadreze juridic corect acțiunile inculpatului și să formuleze învinuirea acestuia, și ulterior, în instanța de judecată să demonstreze săvârșirea infracțiunii.

Un singur fapt că statul în persoana acuzatorului de stat a demonstrat vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii, prin acțiuni de procedură, inclusiv, raporturile judiciare, nu implică în mod automat încasarea acestei sume din contul inculpatului, decât în cazurile prevăzute de lege.

La fel, instanța de apel a apreciat critic argumentul procurorului, precum că inculpatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare în baza art. 229 Cod de procedură penală, menționând că statul și-a onorat obligația de a demonstra vinovăția persoanei, prin acțiuni de procedură penală, deoarece potrivit art. 227 alin. (1), (3) și art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuieli suportate potrivit Legii - pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar la data de 19.07.2018 de către procuror, care solicită casarea acesteia, în partea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, deoarece erorile judiciare nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În motivarea recursului ordinar procurorul invocă:

- potrivit art. 149 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare este efectuată din contul părților;

- la finisarea procesului penal se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, ce au fost suportate din cauza comiterii de către inculpați a infracțiunilor, respectiv orice prejudiciu cauzat fie persoanei fizice/juridice sau statului trebuie să fie reparat;

- la soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile pentru efectuarea expertizelor la caz, urmează a fi soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel fiind pusă în seama persoanei condamnate, ce se face responsabilă de aceste cheltuieli și doar în cazul în care nu este în stare de a le achita din diferite motive cum ar fi invaliditate, incapacitate juridică etc., cheltuielile sunt trecute în contul statului;

- atât în sentință, cât și în decizia instanței de apel lipsesc soluții privind cheltuielile judiciare, precum se cere potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) și art. 397 pct. 5) Cod de procedură penală în coroborare cu art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, astfel urmând a fi dispus ca cheltuielile judiciare sunt suportate de către inculpat sau sunt trecute în contul statului. Simpla soluție de respingere a cerinței procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare nu este o soluție procesuală, deplină și legală. Respectiv, instanța de apel, în prezenta speță nu a soluționat corect chestiunea legată de cheltuielile judiciare.

În drept, recursul este întemeiat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material. Prin urmare, recursul este declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, atunci când titularul acestuia invocă temeieri care în mod evident nu sunt subsecvente circumstanțelor cauzei sau când argumentele formulate de recurent nu au un fundament juridic.

Potrivit textului recursului declarat de către procuror, acesta invocă de drept temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din textul recursului, Colegiul atestă că, autorul în esență critică hotărârile instanțelor de fond adoptate în partea cheltuielilor judiciare, prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de a încasa aceste cheltuieli pentru efectuarea rapoartelor de constatare tehnico-științifică și de expertiză din contul inculpatului.

Așadar, în privința acestor alegații se constată că, au constituit obiect de discuție în instanța de apel și asupra cărora această instanță s-a expus întemeiat și nu există raționamente ca instanța de recurs să se îndepărteze de la concluziile efectuate de instanța ierarhic inferioară.

În cauza deferită judecării, recurentul solicită invocând prevederile art. 227 și 229 alin. (1) Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. 370 din 24.08.2017 și raportului de expertiză nr. 470/485 din 11.10.2017 în sumă totală de 5.640 lei, motivând că legea prevede ca condamnatul să suporte cheltuielile judiciare.

La cele invocate supra, instanța de recurs menționează, că aceste argumente ale recurentului sunt neîntemeiate, deoarece dispoziția art. 143 Cod de procedură penală prevede că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în norma dată, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză (art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală).

Reieșind din dispoziția alin. (1) art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Totodată, instanța de recurs relevă dispoziția alin. (2) art. 229 Cod de procedură penală potrivit căreia, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare... Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare, ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli.

Relevante în acest sens, sunt și dispozițiile art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Din materialele dosarului se atestă că, raportul de constatare tehnico-științifică nr. 370 din 24.08.2017, a fost efectuat la solicitarea Direcției regionale Sud a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în persoana comisarului principal Sava Vladimir (f.d. 11), iar raportul de expertiză nr. 470/485 din 11.10.2017 a fost ordonat de OUP al SUP a DR Sud a IGPF, Bragagiu M., în vederea constatării circumstanțelor legate de comiterea infracțiunii imputate inculpatului, Livăroi D. (a se vedea f.d. 32-33)

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază, că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat asupra faptului că, plata pentru efectuarea expertizei judiciare, în cauza deferită judecării, în sumă de 5.640 lei, urmează a fi suportată din contul bugetului de stat, dar nu a inculpatului, după cum pretinde procurorul.

Subsidiar se remarcă, că potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului, ceea ce denotă faptul că, legea nu stabilește în exclusivitate că, plata cheltuielilor este suportată doar de inculpat.

Mai mult ca atât, faptul dat nicidecum nu presupune că, cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizelor judiciare urmează a fi încasate din contul inculpatului, întrucât o atare prevedere legală expresă, în legea procesual-penală lipsește.

Având ca reper cele expuse, se conchide că cheltuielile suportate pentru efectuarea raportului și expertizei nominalizate, urmează a fi acoperite de bugetul de stat, respectiv acestea nu pot face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu a fost solicitantul sau ordonatorul unei atare acțiuni procesuale.

Totodată, Colegiul penal apreciază nefondate criticele procurorului în ce privește neindicarea omisă de prima instanță în dispozitivul sentinței referitor la repartizarea cheltuielilor judiciare, deoarece instanța de apel a oferit răspuns la aceste alegații și justificat a statuat, că acest fapt nu este suficient pentru a casa și răsturna o hotărâre judecătorească, ținând cont de faptul că în partea motivată a sentinței, instanța de judecată și-a argumentat considerentele față de invocarea procurorului de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că prima instanță a respins solicitarea părții acuzării de a încasa cheltuielile judiciare de la inculpat, însă prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală sunt obligatorii în cazul în care instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite pretențiile de încasare a cheltuielilor de judecată, ceea ce nu a avut loc în prezenta speță, respectiv în cazul dat omisiunea semnalată de recurent nu este una semnificativă, pentru a constitui temei de casare a sentinței.

În aceste condiții, Colegiul penal, consideră că nu este incident în speță cazul de casare invocat de către recurent, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs, în sensul casării deciziei contestate, în partea dispoziției referitoare la cheltuielile judiciare.

Din considerentele expuse, Colegiul penal statuează, că argumentele invocate de recurent sânt nefondate, ceea ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 14 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Livăroi Dumitru Xxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 15 noiembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma